Gebruikersonderzoek Westermeerwijk

Ervaren overlast van andere bezoekers en oordeel over MTB-route

12 oktober 2021

Opgesteld door:
Ad Manders /bureau Onderzoek en Statistiek, gemeente Nijmegen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave		**2**
Samenvatting		**3**
1.	**Inleiding**	**5**
2.	**Ervaren overlast van andere bezoekers**	**8**
2.	**Oordeel over mountainbikeroute**	**12**

Samenvatting

In september 2021 is bij 279 bezoekers van de Westermeerwijk een enquête afgenomen over overlast van andere bezoekers en de MTB-route in dit bos.

Overlast van andere bezoekers

- 72% van de respondenten ervaart (bijna) nooit overlast van andere bezoekers, 13% doet dat soms en 14% regelmatig of vaak.
- *Wandelaars met hond* ervaren relatief meer overlast; 23% van hen ervaart regelmatig of vaak overlast van andere bezoekers. Daarbij gaat het vooral om overlast van MTB-ers.
- Van de *wandelaars/hardlopers zonder hond* ervaart 12% regelmatig of vaak overlast. Daarbij gaat het om overlast van zowel MTB-ers als wandelaars met hond.
- *Mountainbikers, die het bos alleen daarvoor bezoeken*, ervaren nauwelijks overlast (0% regelmatig of vaak en 6% soms).
- Behalve wandelaars met hond, ervaren ook *65-plussers, personen die dagelijks het bos bezoeken* en *personen die minder dan 1 kilometer van de Westermeerwijk wonen* relatief meer overlast (tussen de 24 en 29%).
- De meest genoemde vormen van overlast zijn:
  - gevaarlijke situaties op de kruispunten tussen de MTB-route en de wandelroutes (11% van alle respondenten geeft aan hier vaak, regelmatig of soms overlast van te ervaren);
  - mensen die hun hond los laten lopen (6%):
  - mountainbiken op looproutes (6%);
  - en te veel lawaai (5%).

  Overlast van gevaarlijke situaties op de kruispunten en mountainbiken op looproutes wordt relatief veel ervaren door *wandelaars met hond*.

Oordeel over MTB-route

- 71% van de respondenten, die weten dat er een MTB-route door de Westermeerwijk loopt, kijkt positief aan tegen deze route en 12% is er negatief over (de rest oordeelt er deels positief, deels negatief of neutraal over of heeft er geen mening over).
- *Wandelaars met hond* zijn relatief vaker negatief over de route (24% tegen 17% van de *wandelaars/hardlopers zonder hond* en 0% van de *mountainbikers*).
- Behalve wandelaars met hond zijn ook *65-plussers* vaker negatief over de route (28%).
- Veel genoemde positieve punten van de route zijn dat deze:
  - speciaal voor de mountainbikers is, gescheiden van de looproutes (38%);
  - mooi is aangelegd (38%);
  - door een mooi gebied loopt (37%);
  - uitdagend is (30%).
- De meest genoemde negatieve punten van de route zijn:
  - dat het veel drukker geworden is in de Westermeerwijk (9%);
  - dat de kruispunten met de wandelroutes gevaarlijke situaties opleveren (6%).

- Twee derde van de respondenten, die weten dat er een MTB-route door de Westermeerwijk loopt, vindt dat het goed gelukt is om de MTB-route en de looproutes zo veel mogelijk gescheiden van elkaar te houden; 19% vindt van niet (10% 'neutraal' en 4% 'geen mening').
- *Wandelaars met hond* vinden vaker dat het niet goed gelukt is (37% tegen 25% van de *wandelaars/hardlopers zonder hond* en 2% van de *mountainbikers*).
- Behalve wandelaars met hond vinden ook *65-plussers* vaker dat de scheiding niet goed gelukt is (39%).
- De toelichtingen bij deze vraag gaan vaak over de kruispunten, waarbij de meningen uiteenlopen. Sommigen vinden dat deze goed zijn aangegeven met waarschuwingsborden, anderen vinden van niet (onder meer: niet goed aangegeven voor wandelaars). Sommigen geven aan dat je bij de kruispunten goed moet opletten, anderen noemen dat er maatregelen genomen zijn om de snelheid van MTB-ers bij de kruispunten te verminderen. Sommigen geven aan dat er veel kruispunten zijn, anderen vinden dat meevallen.

Verbeterpunten

- Ook bij de vraag naar verbeterpunten om ervoor te zorgen dat mountainbikers en de andere gebruikers zo goed mogelijk naast elkaar van de Westermeerwijk kunnen genieten, komen de kruispunten vaker naar voren (meer/duidelijkere waarschuwingsborden; snelheid van MTB-ers eruit halen; duidelijkheid geven over voorrang bij kruispunten; minder kruispunten).
- Verder worden er vaker verbeterpunten m.b.t. het gedrag van de bezoekers genoemd (meer wederzijds begrip; betere communicatie tussen gebruikersgroepen; rekening houden met elkaar; je aan de gedragsregels houden; respectvol gedrag).

1. Inleiding

Aanleiding voor onderzoek

De Westermeerwijk is een bos dicht bij Nijmegen, gelegen tussen de Meerwijkselaan, de Heilig Land Stichting, de Nijmeegse wijk Kwakkenberg en Berg en Dal. Het bos is eigendom van gemeente Nijmegen, maar ligt op grondgebied van gemeente Berg en Dal. Voorjaar 2020 is er in het bos een mountainbikeroute (MTB-route) opengegaan. Deze is aangelegd door Stichting MTB routenetwerk Rijk van Nijmegen.
Naar aanleiding van de nodige ophef over de route is er in december 2020 door de raad een motie aangenomen. Daarin staat onder meer dat belanghebbenden van het Westermeerwijk bos betrokken zullen worden bij de totstandkoming van de definitieve MTB-route in het bos. Het is belangrijk voor alle gebruikers om eventuele knelpunten in de route zoveel als mogelijk te verhelpen/optimaliseren.

Een van de acties die voortvloeit uit deze moties is dat er in september 2021 een onderzoek onder bezoekers van de Westermeerwijk is uitgevoerd. Doel van het onderzoek is om te achterhalen of wandelaars, hardlopers, mountainbikers en andere gebruikers van de Westermeerwijk knelpunten bij het gebruik van dit bos ervaren en of ze ideeën hebben voor het oplossen daarvan.

Afnemen enquêtes

De enquêtes zijn afgenomen in de periode van 15 t/m 26 september. Dat is gedaan op de woensdagen, vrijdagen, zaterdagen en zondagen. Het streven was om een willekeurige groep bezoekers voor het onderzoek te benaderen. Daarom is ervoor gekozen vooraf niet te communiceren over het van start gaan van het enquêteren. Willekeurige bezoekers is gevraagd of de vragenlijst per plekke afgenomen mocht worden. Voor bezoekers, die daar op dat moment geen tijd voor hadden, waren er flyers over hoe men de vragenlijst met een unieke code thuis digitaal kon invullen. Bij de meeste van de 279 respondenten is de vragenlijst ter plekke afgenomen.

Aan de bezoekers zijn vragen voorgelegd over de volgende onderwerpen:

- Hoe vaak komt men in het Westermeerwijk bos en wat doet men daar meestal?
- Ervaart men overlast van andere gebruikers van de Westermeerwijk (hoe vaak, van wie, wat voor overlast).
- Hoe kijkt men aan tegen de mountainbikeroute in het bos? Wat voor positieve en/of negatieve punten ziet men aan de MTB-route?
- Vindt men dat het goed of niet goed gelukt is om de mountainbikeroute en de looproutes zo veel mogelijk van elkaar gescheiden te houden?
- Kan men verbeterpunten noemen die ervoor kunnen zorgen dat mountainbikers en de andere gebruikers van het Westermeerwijk bos zo goed mogelijk naast elkaar van het bos kunnen genieten?

Bij de voor het onderzoek benaderde bezoekers, die aangaven bijna nooit in het Westermeerwijk bos te komen, is de vragenlijst niet afgenomen.

Samenstelling groep respondenten

Op het moment van benaderen waren de 279 respondenten met de volgende activiteit bezig:

- Wandelen met hond (111 respondenten)
- Wandelen (58 respondenten)
- Hardlopen (8 respondenten)
- Mountainbiken (98 respondenten)
- Fietsen (2 respondenten)
- Paardrijden (2 respondenten)

Een deel van de bezoekers gebruikt de Westermeerwijk voor meer dan 1 activiteit. De respondenten gaven aan het bos te gebruiken voor:

- Wandelen met hond (117 respondenten)
- Wandelen (114 respondenten)
- Hardlopen (40 respondenten)
- Mountainbiken (112 respondenten)
- Met de kinderen ernaartoe, die er gaan spelen (7 respondenten)
- Fietsen (3 respondenten)
- Paardrijden (3 respondenten)

Bij de analyse van de uitkomsten en in deze rapportage hebben we de volgende groepen onderscheiden:

- *Wandelaars met hond*, die niet in de Westermeerwijk mountainbiken (104 respondenten)
- *Wandelaars/hardlopers zonder hond*, die niet in de Westermeerwijk mountainbiken (62 respondenten)
- *Mountainbikers*, die de Westermeerwijk alleen daarvoor gebruiken (55 respondenten)
- *Zowel wandelaar/hardloper als mountainbiker* (57 respondenten).

De verdeling naar leeftijd is als volgt:

15-34 jaar	23%
35-49 jaar	27%
50-64 jaar	34%
65+	15%
onbekend	1%

Tot de wandelaars behoren relatief veel 50-plussers en tot de mountainbikers relatief veel mensen beneden de 50 jaar.

En dit is de verdeling naar de afstand van het woonadres tot de Westermeerwijk:

minder dan 500 meter	9%
500 meter tot 1 kilometer	12%
1 tot 5 kilometer	45%
5 tot 25 kilometer	25%
25 kilometer of meer	9%

De respondenten die tot 1 kilometer van het bos wonen, zijn vooral wandelaars. En de mensen die minstens 25 kilometer van het bos wonen zijn vooral mountainbikers.

En dit is de verdeling naar hoe vaak men de Westermeerwijk bezoekt.

dagelijks	27%
wekelijks	45%
maandelijks	18%
een paar keer per jaar	10%

De dagelijkse bezoekers zijn vooral wandelaars.

2. Ervaren overlast van andere bezoekers

Frequentie overlast

Gevraagd is of en hoe vaak men overlast van andere gebruikers van de Westermeerwijk ervaart, bijvoorbeeld van wandelaars, hardlopers, mountainbikers, ruiters of kinderen die er spelen; 14% geeft aan 'vaak' of 'regelmatig' overlast te ervaren en 13% 'soms'; 72% ervaart (bijna) nooit overlast (6,5% 'heel af en toe' en 66% nooit).
Het zijn vooral wandelaars, die overlast van andere gebruikers ervaren. De respondenten, die het bos alleen voor mountainbiken bezoeken, ervaren nauwelijks overlast.

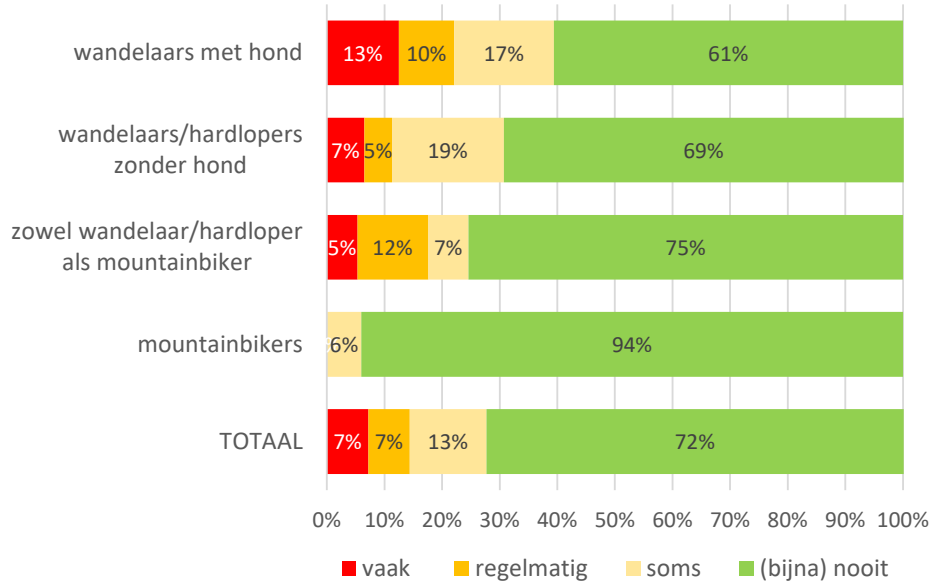

Figuur 1: overlast van andere bezoekers, naar gebruikersgroep (in %)

Respondenten met de volgende kenmerken geven relatief veel aan dat ze vaak of regelmatig overlast van andere gebruikers ervaren:

- 65-plussers (29%);
- personen die dagelijks het bos bezoeken (26%);
- personen die minder dan 1 kilometer van de Westermeerwijk wonen (24%);
- wandelaars met hond (23%).

Overlast van welke gebruikersgroepen

Gevraagd is van welke andere bezoekers men de meeste overlast ervaart. Het meest genoemd zijn *mountainbikers* (19% van alle respondenten geeft aan hier vaak, regelmatig of soms overlast van te ervaren), gevolgd door *wandelaars met hond* (8% van alle respondenten geeft aan hier vaak, regelmatig of soms overlast van te ervaren).

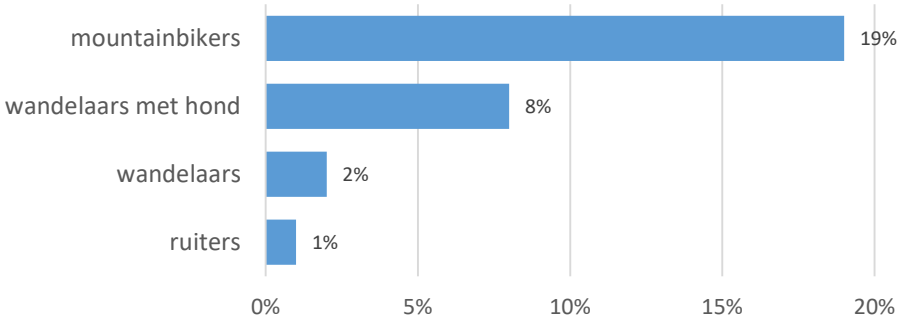

Figuur 2: van welke gebruikersgroepen ervaart men de meeste overlast? (in % van alle respondenten)

Om het beeld van de ervaren overlast scherper te krijgen, zijn de antwoorden over van welke bezoekers men overlast ervaart gecombineerd met hoe vaak men overlast ervaart. De uitkomsten daarvan hebben we per gebruikersgroep bekeken. De percentages hieronder staan voor: ervaart vaak of regelmatig overlast van andere bezoekers en ervaart (onder meer) overlast van de genoemde gebruikersgroep.

Wandelaars met hond:

- 21% van deze groep ervaart vaak of regelmatig overlast en ervaart (onder meer) overlast van *mountainbikers*.

Wandelaars/hardlopers zonder hond:

- 8% van deze groep ervaart vaak of regelmatig overlast en ervaart (onder meer) overlast van *mountainbikers*;
- 5% van deze groep ervaart vaak of regelmatig overlast en ervaart (onder meer) overlast van *wandelaars met hond*.

Zowel wandelaar/hardloper als mountainbiker:

- 9% van deze groep ervaart vaak of regelmatig overlast en ervaart (onder meer) overlast van *wandelaars met hond;*
- 5% van deze groep ervaart vaak of regelmatig overlast en ervaart (onder meer) overlast van *wandelaars zonder hond;*
- 4% van deze groep ervaart vaak of regelmatig overlast en ervaart (onder meer) overlast van *mountainbikers.*

Vormen van overlast

Gevraagd is wat voor overlast men van andere bezoekers ervaart. Daarbij kon men meerdere antwoorden aanvinken. Het meest genoemd is dat er zich gevaarlijke situaties voordoen op de kruispunten tussen de MTB-route en de wandelroutes (11% van alle respondenten geeft aan hier vaak, regelmatig of soms overlast van te ervaren), gevolgd door mensen die hun hond los laten lopen (6%), mountainbiken op looproutes (6%) en te veel lawaai (5%).

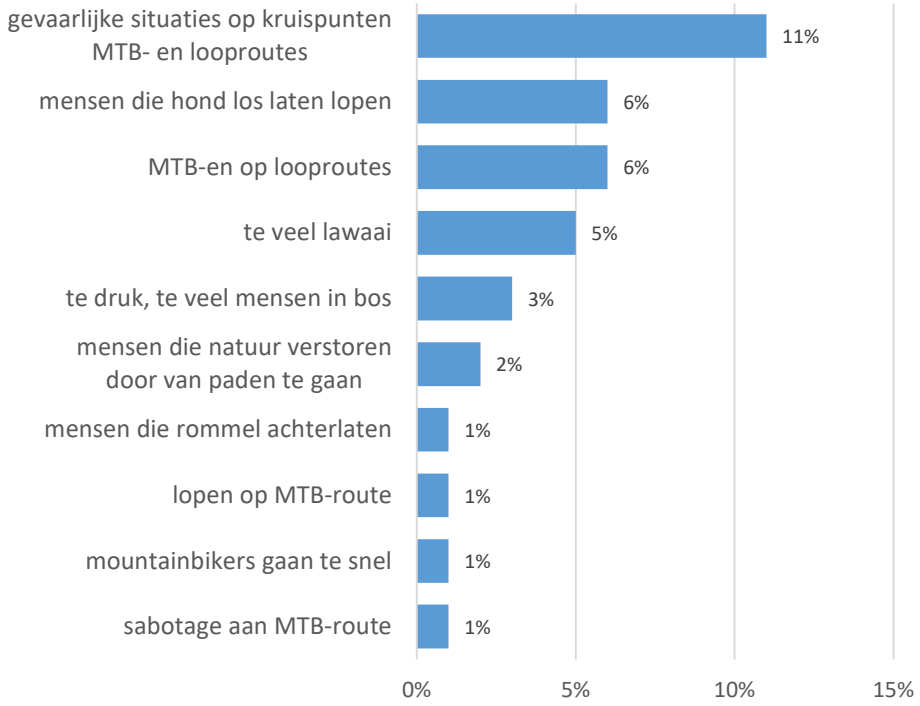

Figuur 3: wat voor soort overlast ervaart men van andere bezoekers? (in % van alle respondenten)

Om het beeld van de ervaren overlast scherper te krijgen, is gevraagd welke overlast men het meest vervelend vindt. De antwoorden zijn gecombineerd met hoe vaak men overlast ervaart. De uitkomsten daarvan hebben we per gebruikersgroep bekeken. De percentages hieronder staan voor: ervaart vaak of regelmatig overlast van andere bezoekers en vindt de genoemde vorm van overlast het meest vervelend.

Wandelaars met hond:

- 9% van deze groep ervaart vaak of regelmatig overlast en vindt *gevaarlijke situaties op de kruispunten tussen de MTB-route en de wandelroutes* de meest vervelende vorm van overlast;
- 5% van deze groep ervaart vaak of regelmatig overlast en vindt *mountainbikers die op looproutes fietsen* de meest vervelende vorm van overlast.

W*andelaars/hardlopers zonder hond*:

- 3% van deze groep ervaart vaak of regelmatig overlast en vindt *gevaarlijke situaties op de kruispunten tussen de MTB-route en de wandelroutes* de meest vervelende vorm van overlast.

Zowel wandelaar/hardloper als mountainbiker:

- 5% van deze groep ervaart vaak of regelmatig overlast en vindt *de drukte in het bos* de meest vervelende vorm van overlast;
- 5% van deze groep ervaart vaak of regelmatig overlast en vindt *mensen die hun hond los laten lopen* de meest vervelende vorm van overlast.

2. Oordeel over mountainbikeroute

Oordeel over mountainbikeroute

Gevraagd is of men wist dat er sinds voorjaar 2020 in het Westermeerwijk bos een mountainbikeroute in gebruik is; 78% geeft aan dat goed te weten, 9% geeft aan daar wel iets van gehoord te hebben en 13% was er niet van op de hoogte.

Aan de mensen, die weten van de MTB-route, is gevraagd: *Hoe kijkt u aan tegen de in dit bos aangelegde mountainbikeroute. Bent u daar positief of negatief over?*
71% is er positief over (30% 'heel positief' en 41% 'positief'), 12% oordeelt er deels positief, deels negatief of neutraal over, 12% is er negatief over (11% 'negatief' en 1% 'heel negatief') en 5% heeft er geen mening over. De respondenten, die er negatief over zijn, zijn allemaal mensen die het bos alleen bezoeken om er te wandelen en/of te hardlopen. Van de respondenten die mountainbiken in het bos is niemand er negatief over.

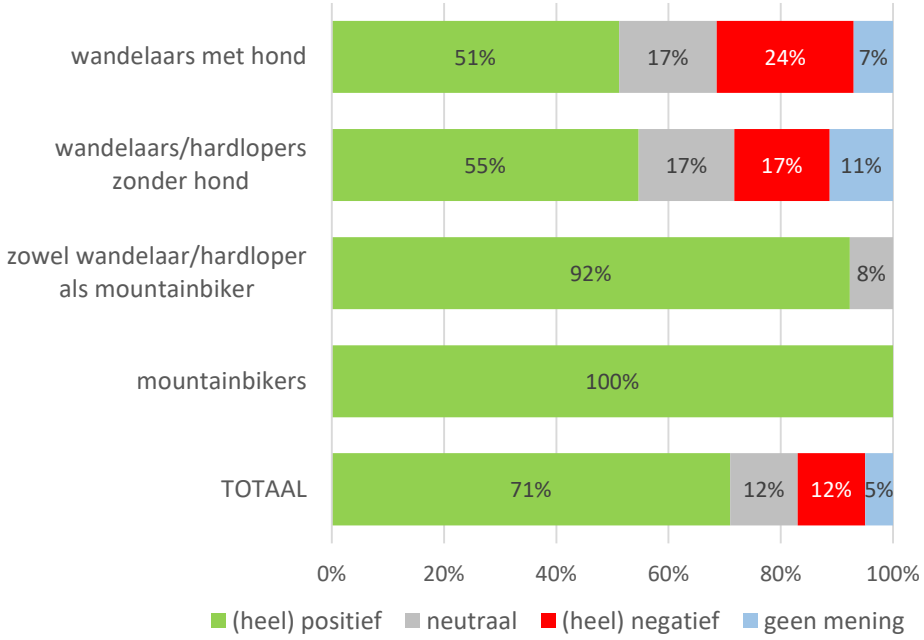

Figuur 4: oordeel over MTB-route in de Westermeerwijk (in % van alle respondenten, die weten dat er een MTB-route door de Westermeerwijk loopt)

Respondenten met de volgende kenmerken zijn relatief vaker negatief over de MTB-route:

- 65-plussers (28%);
- wandelaars met hond (24%);
- personen die minder dan 1 kilometer van de Westermeerwijk wonen (19%).

Gevraagd is om het oordeel over de route nader toe te lichten. Veel genoemde positieve punten zijn dat er een route speciaal voor de mountainbikers is, gescheiden van de looproutes (38%), dat de route mooi is aangelegd (38%), dat deze door een mooi gebied loopt (37%) en dat deze uitdagend is (30%).

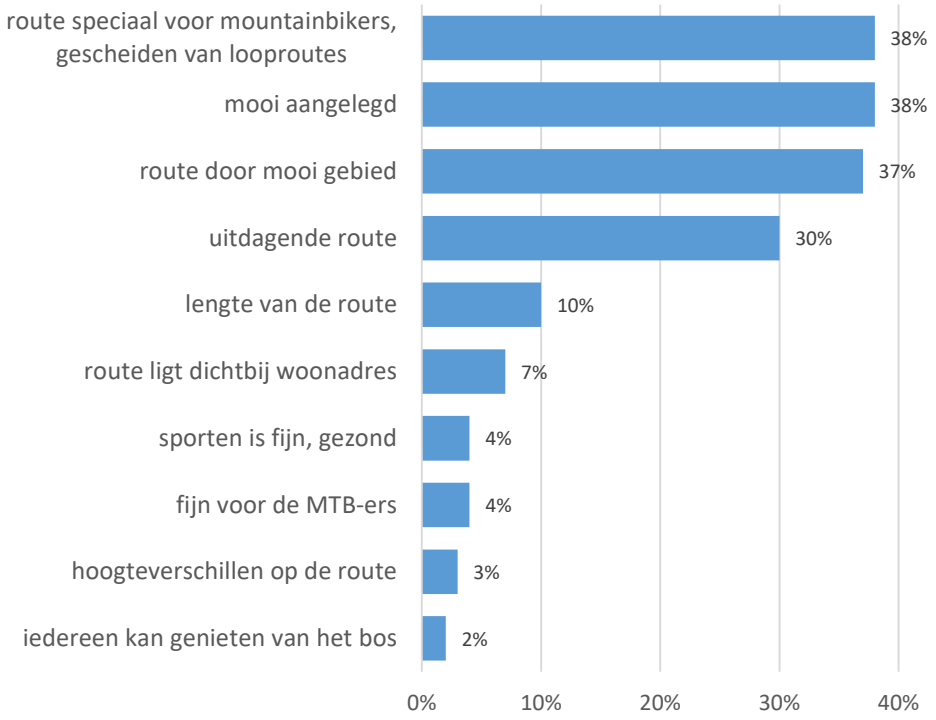

Figuur 5: positieve punten van de MTB-route in de Westermeerwijk (in % van alle respondenten, die weten dat er een MTB-route door de Westermeerwijk loopt)

De meest genoemde negatieve punten van de route zijn dat het veel drukker is geworden in het bos (9%) en dat de kruispunten met de wandelroutes gevaarlijke situaties opleveren (6%). Eerder is aangegeven dat gevaarlijke situaties bij kruispunten tussen de MTB-route en de wandelroutes de meest genoemde vorm van ervaren overlast in het bos is.

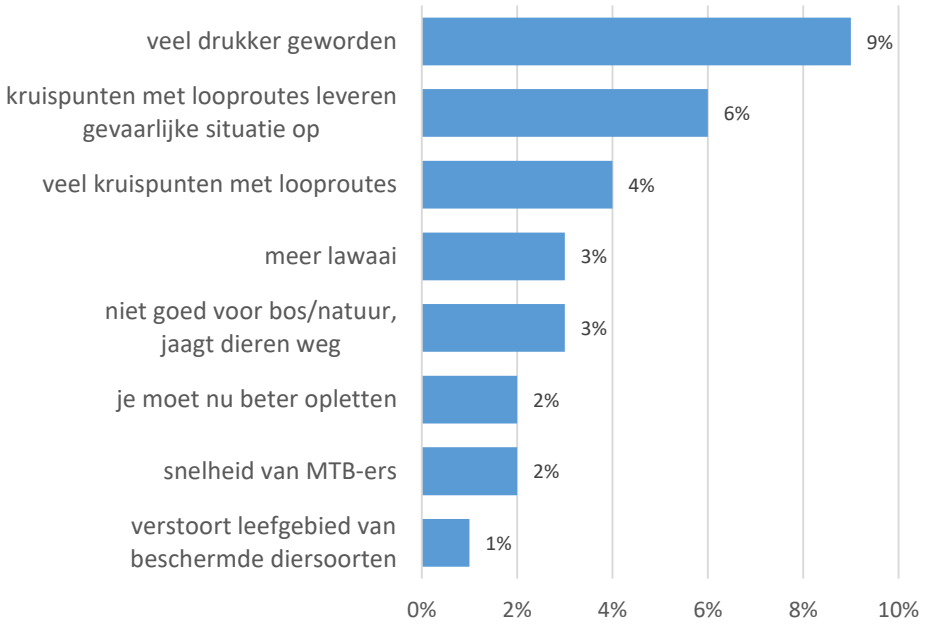

Figuur 6: negatieve punten van de MTB-route in de Westermeerwijk (in % van alle respondenten, die weten dat er een MTB-route door de Westermeerwijk loopt)

Oordeel over scheiding van MTB- en wandelroutes

Gepeild is wat de bezoekers vinden van de gescheiden routes voor wandelaars/hardlopers en mountainbikers. Daarvoor is de volgende vraag voorgelegd: *De looproutes en de routes voor mountainbikers zijn gescheiden routes. Wel zijn er diverse punten waarop een loop- en mountainbikeroute elkaar kruisen. Vindt u dat het goed of niet goed gelukt is om de routes van zo veel mogelijk van elkaar gescheiden te houden?*
67% vindt dat dat goed gelukt is (12% 'heel goed gelukt' en 55% 'goed gelukt'), 10% kiest voor 'neutraal', 19% vindt dat het niet goed is gelukt (18% 'niet goed gelukt' en 1% 'helemaal niet goed gelukt') en 4% heeft er geen mening over. De respondenten die er negatief over zijn, zijn bijna allemaal mensen die het bos alleen bezoeken om te wandelen en/of hardlopen. Van de respondenten die mountainbiken in het bos vindt 2% dat het niet goed gelukt is.

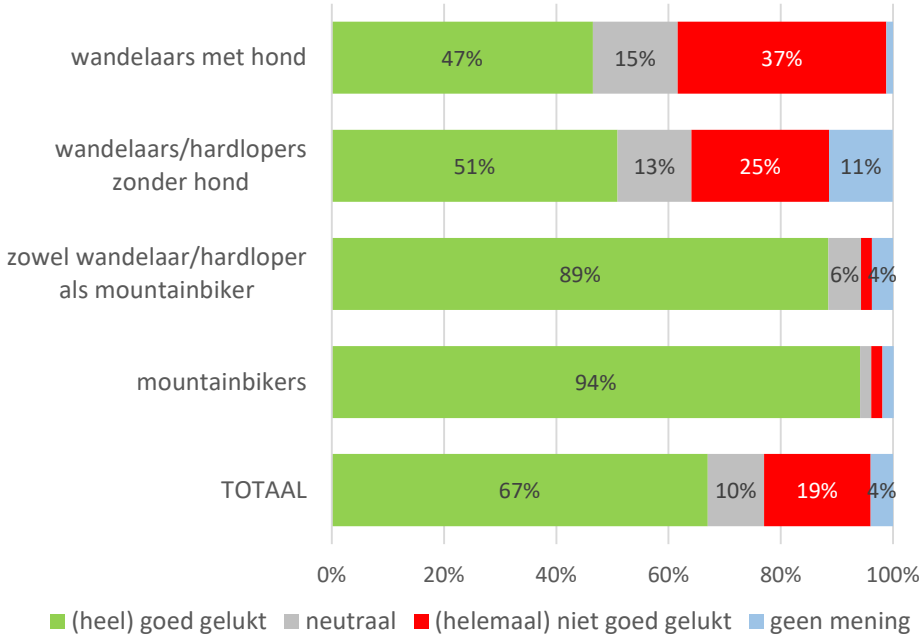

Figuur 7: oordeel over het zo veel mogelijke gescheiden houden van de MTB-route en de wandelroutes (in % van alle respondenten, die weten dat er een MTB-route door de Westermeerwijk loopt)

Respondenten met de volgende kenmerken zijn relatief vaker negatief over de MTB-route:

- 65-plussers (39%);
- wandelaars met hond (37%);
- personen die minder dan 1 kilometer van de Westermeerwijk wonen (28%);
- personen die dagelijks het bos bezoeken (27%).

De meeste gegeven toelichtingen bij deze vraag zijn:

- dat de routes/kruisingen goed aangegeven zijn (genoemd door 7% van de respondenten, die weten dat er een MTB-route door de Westermeerwijk loopt);
- dat de routes/kruisingen beter aangegeven zouden kunnen worden (4%);
- dat er veel kruispunten zijn (5%);
- dat je bij de kruispunten goed moet opletten (4%);
- dat er niet veel kruispunten zijn (2%);

- dat op enkele kruispunten maatregelen zijn genomen om te voorkomen dat de MTB-ers te hard gaan (2%).

Verbeterpunten

Gevraagd is om verbeterpunten te noemen die ervoor kunnen zorgen dat mountainbikers en de andere gebruikers van het Westermeerwijk bos zo goed mogelijk naast elkaar van het bos kunnen genieten.

Dit zijn de meest genoemde verbeterpunten:

- meer, duidelijkere (waarschuwings)borden, onder meer bij kruisingen (onder meer: ook wandelaars met borden waarschuwen dat er een kruising aankomt) (genoemd door 16% van de respondenten, die weten dat er een MTB-route door de Westermeerwijk loopt);
- verbeterpunten m.b.t. het gedrag van de bezoekers: meer wederzijds begrip, betere communicatie tussen gebruikersgroepen, rekening houden met elkaar, je aan de gedragsregels houden, respectvol gedrag (10%);
- routes nog duidelijker scheiden (bijvoorbeeld een apart stuk bos voor wandelaars en apart stuk bos voor MTB-ers) (6%);
- meer duidelijkheid over waar honden wel en niet los mogen lopen, losloopgebied gaat niet goed samen met MTB-route (5%);
- goed naar kruisingen kijken (veiliger maken, snelheid eruit halen) (4%);
- de MTB-route in de Westermeerwijk weghalen (2%);
- duidelijkheid geven over voorrang bij kruispunten (2%);
- minder kruispunten (2%);
- tijdzones, waarin MTB-ers gebruik mogen maken van de MTB-route (2%).

Respondenten konden aan het einde van enquête nog een slotopmerking geven. Voor zover men dat gedaan heeft, is daarbij vaker genoemd:

- dat de MTB-route en de omgeving waarin deze ligt mooi is (6%);
- dat men hoopt dat de MTB-route blijft (3%);
- dat de MTB-route een negatieve impact op het bos/wild/de natuur heeft (3%);
- dat het fijn is dat de honden los mogen lopen (2%).

Ook gaan diverse opmerkingen over de drukte:

- het is drukker geworden (2%);
- het is vooral/alleen druk in het weekend/op zondag (2%);
- met de afname van de coronapandemie is de drukte weer minder geworden (1%).